

Chambre des Représentants

SESSION 1970-1971.

1 JUILLET 1971

PROPOSITION DE LOI

complétant l'article 45 du Code civil
et l'article 93bis de la loi communale.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Selon le premier alinéa de l'ancien article 45 du Code civil, tel qu'il était rédigé avant sa modification par la loi du 21 mars 1969, toute personne pouvait se faire délivrer des extraits des registres de l'état civil. Selon la jurisprudence, il fallait entendre par « extraits des registres » les copies complètes d'actes inscrits dans les registres de l'état civil. En outre, en vertu de l'alinéa 2 du même article, un extrait des registres de l'état civil ou une copie d'un acte inscrit dans ces registres faisait foi jusqu'à inscription de faux.

Toutefois, il a toujours été de pratique courante, et cela sans objection des autorités supérieures, civiles ou judiciaires, de délivrer des extraits condensés des actes chaque fois qu'une copie intégrale n'était pas indispensable. La force probante d'un tel extrait ne fut jamais mise en cause.

La loi du 21 mars 1969 a profondément remanié la rédaction de l'article 45.

Dans le but de ne pas divulguer une filiation illégitime, un désaveu, une légitimation par adoption, etc., le législateur distingue dorénavant : la copie complète d'un acte qui peut être délivrée notamment aux autorités publiques et à la personne que l'acte concerne, de l'extrait sans filiation qui peut être délivré à toute personne non qualifiée.

D'autre part, la force probante fut uniquement attribuée aux copies conformes.

Depuis l'entrée en vigueur de la nouvelle loi, la grande majorité des administrations communales ne faisant pas usage d'un procédé de photocopie, voyaient leur travail s'accroître considérablement.

Ce surcroît de besogne fut sensiblement allégé par la circulaire du Ministre de la Justice du 16 juin 1969, parue au *Moniteur belge* du 4 juillet 1969, suivant laquelle, dans les cas où une copie littérale d'un acte peut être délivrée, il est également permis de délivrer un extrait mentionnant la filiation.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1970-1971.

1 juli 1971

WETSVOORSTEL

tot aanvulling van artikel 45 van het Burgerlijk
Wetboek en van artikel 93bis van de gemeentewet.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Volgens het eerste lid van de vroegere tekst van artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek, voordat die door de wet van 21 maart 1969 werd gewijzigd, kon iedereen uittreksels uit de registers van de burgerlijke stand bekomen. Volgens de rechtspraak waren dat volledige afschriften van de in deze registers ingeschreven akten. Bovendien hadden die uittreksels uit de registers op grond van het tweede lid van dat artikel bewijskracht « zolang ze niet van valsheid waren beticht ».

Nochtans behoorde het tot de dagelijkse praktijk, zonder dat de hogere burgerlijke of gerechtelijke overheden zich daartegen verzetten, samenvattende uittreksels af te geven, telkens als een integrale kopie niet onontbeerlijk was. De bewijskracht van een dergelijk uittreksel werd nooit in twijfel getrokken.

De wet van 21 maart 1969 heeft artikel 45 grondig gewijzigd.

Ten einde geen ruchtbaarheid te geven aan een onwettige afstamming, een ontkenning van vaderschap, een wetgeving door adoptie enz., maakt de wet voortaan onderscheid tussen, enerzijds, een volledige kopie die met name aan overheidsinstellingen en aan de persoon op wie de akte betrekking heeft, mag worden afgegeven en, anderzijds, een uittreksel zonder vermelding van de afstamming, dat aan iedere onbevoegde persoon mag worden verstrekt.

Voorts wordt de bewijskracht alleen aan eensluitende afschriften toegekend.

Sedert de inwerkingtreding van de nieuwe wet hebben de gemeentebesturen die geen gebruik maken van het fotokopie-systeem (de grote meerderheid), veel meer werk.

Dat bijkomende werk werd evenwel aanzienlijk verlicht door een circulaire van de Minister van Justitie dd. 16 juni 1969 (*Belgisch Staatsblad* van 4 juli 1969). Daaruit bleek dat in de gevallen waarin een eensluitend afschrift mag worden afgegeven, ook een uittreksel dat de afstamming vermeldt mag worden verstrekt.

Malheureusement, cette circulaire bien que parue au *Moniteur*, ne semble pas avoir eu le retentissement qu'avait connu la loi même et beaucoup de services publics continuent à réclamer des copies complètes, alors qu'ils se contentèrent jadis d'un extrait avec filiation.

Certains offices d'état civil hésitent encore actuellement à accepter des extraits avec filiation (en vue de mariage, par exemple) en raison du fait que la nouvelle loi ne leur accordait plus la même force probante. Enfin, tous les parquets n'appliquent pas l'interprétation avancée par le Département de la Justice.

Il importe donc, afin de clarifier la situation :

1° que le passage, cité plus haut, de la circulaire ministérielle soit repris dans le texte de la loi;

2° que la force probante soit attribuée aussi bien aux copies qu'aux extraits. Ce qui vaut pour le plus, vaut pour le moins.

Enfin, en son dernier alinéa, l'article 45 nouveau prévoit la possibilité, dans les communes de cinq mille habitants et plus, de délégation par l'officier de l'état civil, aux agents de l'administration communale aux fins de délivrance de copies ou d'extraits.

Cette même faculté devrait être accordée, dans les communes de moins de cinq mille habitants et sous les mêmes conditions, au secrétaire communal.

Il convient de modifier non seulement l'article 45 du Code civil mais également l'article 93bis de la loi communale afin de permettre que, sur délégation, le secrétaire communal d'une commune de moins de cinq mille habitants puisse délivrer tous les documents que, moyennant délégation, des agents de l'administration communale des communes de cinq mille habitants et plus peuvent délivrer.

Ofschoon die circulaire in het *Staatsblad* gepubliceerd is, schijnt ze niet dezelfde weerklank gevonden te hebben als de wet zelf, en vele overheidsdiensten gaan voort met het eisen van volledige afschriften, hoewel zij vroeger geïmagineerden namen met een uittreksel waarop de afstamming vermeld stond.

Sommige diensten van de burgerlijke stand schrikken er ook thans nog voor terug om « uittreksels-met-afstamming » te aanvaarden (met het oog op een huwelijk bv.), omdat de nieuwe wet aan die documenten geen bewijskracht meer toekent. Ten slotte aanvaarden niet alle parketten de door het Ministerie van Justitie voorgestane interpretatie.

Om klaarheid in de toestand te brengen, ware het derhalve wenselijk :

1° de hierboven bedoelde passage uit de ministeriële circulaire in de wet over te nemen;

2° te bepalen dat zowel aan de afschriften als aan de uittreksels bewijskracht wordt toegekend. Wat voor het meerdere geldt, geldt ook voor het mindere.

Ten slotte voorziet het laatste lid van het nieuwe artikel 45 in de mogelijkheid dat in gemeenten met vijfduizend inwoners en meer, beambten van het gemeentebestuur door de ambtenaar van de burgerlijke stand gemachtigd worden om uittreksels en afschriften af te geven.

Die bevoegdheid zou onder dezelfde voorwaarden in gemeenten van minder dan 5 000 inwoners ook aan de gemeentesecretaris gegeven moeten worden.

Niet alleen artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek zou moeten worden gewijzigd, maar ook artikel 93bis van de gemeentewet, zodat in gemeenten met minder dan 5 000 inwoners de gemeentesecretaris, bij wijze van delegatie, bevoegd zou kunnen worden om ook de andere stukken af te geven, die in gemeenten van meer dan 5 000 inwoners, eveneens ingevolge machtiging, door de bedienden van de burgerlijke stand mogen worden afgegeven.

A. BAUDSON.

PROPOSITION DE LOI

Art. premier.

L'article 45 du Code civil est modifié comme suit :

« § 1er. — Toute personne peut se faire délivrer par les dépositaires des registres de l'état civil des extraits des actes inscrits dans ces registres. Ces extraits ne mentionnent pas la filiation des personnes que ces actes concernent.

A l'exception des autorités publiques, de la personne que l'acte concerne, de son conjoint ou de son conjoint survivant, de son représentant légal, de ses ascendants, descendants ou héritiers légaux, nul ne peut obtenir une copie conforme, ou un extrait conforme mentionnant la filiation d'un acte de l'état civil datant de moins de cent ans, s'il ne justifie pas d'un intérêt familial, scientifique, ou de tout autre intérêt légitime. En cas de refus opposé par le dépositaire du registre, le président du tribunal de première instance peut, sur

WETSVOORSTEL

Artikel 1.

Artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd :

« § 1. — Een ieder kan zich door de bewaarders van de registers van de burgerlijke stand uittreksels doen afgeven uit de akten die in deze registers zijn ingeschreven. In die uittreksels wordt geen melding gemaakt van de afstamming van de personen op wie die akten betrekking hebben.

Behalve de openbare overheden, de persoon op wie de akte betrekking heeft, zijn echtgenoot of overlevende echtgenoot, zijn wettelijke vertegenwoordiger, zijn bloedverwanten in de opgaande of nederdalende lijn of zijn wettelijke erfgenamen, kan niemand een eensluidend afschrift of een eensluidend uittreksel met vermelding van de afstamming verkrijgen van een akte van de burgerlijke stand die minder dan 100 jaar oud is, indien hij niet doet blijken van een familiaal, wetenschappelijk of enig ander wettig belang.

demande verbale ou écrite, autoriser sans autre forme de procédure ni frais, la délivrance d'une copie conforme, ou d'un extrait conforme mentionnant la filiation.

La demande est adressée au président du tribunal de l'arrondissement dans lequel le registre est déposé ou, s'il s'agit des registres détenus par les agents diplomatiques ou consulaires ou par les officiers de l'armée chargés de la rédaction des actes de l'état civil concernant les militaires hors du territoire du royaume, au président du tribunal de Bruxelles.

Les actes inscrits dans les registres ainsi que les copies et les extraits certifiés conformes à ces actes et dûment scellés font foi jusqu'à inscription de faux.

§ 2. — Les copies et les extraits conformes portent la date de leur délivrance; ils sont revêtus, sans frais, du sceau de l'administration communale ou de celui du tribunal de première instance dont le greffe délivre la copie ou l'extrait.

Les copies et les extraits conformes destinés à servir à l'étranger qui doivent être soumis à la légalisation sont légalisés par le Ministre des Affaires étrangères ou par le fonctionnaire qu'il délègue à cette fin.

Dans les communes de cinq mille habitants et plus, les copies et les extraits conformes destinés à servir en Belgique ou à l'étranger sans devoir être soumis à la légalisation peuvent être délivrés par les agents de l'administration communale spécialement délégués à cette fin par l'officier de l'état civil.

Dans les communes de moins de cinq mille habitants et dans les mêmes conditions, le secrétaire communal peut être délégué à cette fin.

La signature des agents de l'administration communale ou du secrétaire communal doit être précédée de la mention de la délégation qu'ils ont reçue ».

Art. 2.

L'article 93bis de la loi communale est modifié comme suit :

« Dans les communes de cinq mille habitants et plus, les pièces énumérées ci-après, destinées à servir en Belgique ou à l'étranger, sans devoir être soumises à la légalisation, peuvent être délivrées par les agents de l'administration communale spécialement délégués à cette fin par le bourgmestre ou par l'officier de l'état civil :

1. les extraits ou copies d'actes autres que les actes de l'état civil;
2. les extraits des registres de population et certificats établis en tout ou en partie d'après ces registres;
3. la légalisation des signatures;
4. la certification conforme de copies de documents.

Dans les communes de moins de cinq mille habitants et dans les mêmes conditions, le secrétaire communal peut être délégué à cette fin.

In geval van weigering door de bewaarder van het register kan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, op mondeling of schriftelijk verzoek, de afgifte van een eensluidend afschrift of van een eensluidend uittreksel met vermelding van de afstamming toestaan zonder enige andere vorm van proces en zonder kosten.

Het verzoek wordt gericht aan de voorzitter van de rechtbank van het arrondissement waar het register wordt bewaard; voor de registers gehouden door diplomatieke of consulaire ambtenaren of door legerofficiëren die belast zijn met het opmaken van de akten van de burgerlijke stand betreffende militairen buiten het grondgebied van het Rijk, wordt het gericht aan de voorzitter van de rechtbank te Brussel.

De in de registers ingeschreven akten, alsmede de eensluidend verklaarde en behoorlijk gezegelde afschriften en uittreksels daarvan, hebben bewijskracht zolang zij niet van valsheid zijn beticht.

§ 2. — De eensluidende afschriften en uittreksels vermelden de dagtekening van hun afgifte; zij worden kosteloos voorzien van het zegel van het gemeentebestuur of van het zegel van de rechtbank van eerste aanleg waarvan de griffie het afschrift of het uittreksel afgeeft.

De eensluidende afschriften en uittreksels die bestemd zijn om in het buitenland te dienen en waarvan de legalisatie vereist is, worden gelegaliseerd door de Minister van Buitenlandse Zaken of door de ambtenaar die hij daartoe machtigt.

In de gemeenten met vijfduizend inwoners en meer mogen de eensluidende afschriften en uittreksels die bestemd zijn om in België of in het buitenland te dienen en die niet gelegaliseerd moeten worden, afgegeven worden door de beambten van het gemeentebestuur die daartoe speciaal zijn gemachtigd door de ambtenaar van de burgerlijke stand.

In de gemeenten met minder dan vijfduizend inwoners kan de gemeentesecretaris daartoe onder dezelfde voorwaarden worden gemachtigd.

Vóór de handtekening van de beambten van het gemeentebestuur of van de gemeentesecretaris moet melding worden gemaakt van de ontvangen machtiging ».

Art. 2.

Artikel 93bis van de gemeentewet wordt als volgt gewijzigd :

« In de gemeenten met vijfduizend inwoners en meer kunnen de hieronder genoemde stukken, die bestemd zijn om in België of in het buitenland te dienen en die niet gelegaliseerd moeten worden, afgegeven worden door beambten van het gemeentebestuur, die speciaal daartoe door de burgemeester of door de ambtenaar van de burgerlijke stand gemachtigd zijn :

1. uittreksels uit of afschriften van andere akten dan die van de burgerlijke stand;
2. uittreksels uit de bevolkingsregisters en getuigschriften, die geheel of gedeeltelijk aan de hand van die registers zijn opgemaakt;
3. de legalisatie van handtekeningen;
4. de echtverklaring van afschriften en bescheiden.

In gemeenten met minder dan vijfduizend inwoners kan de gemeentesecretaris daartoe onder dezelfde voorwaarden worden gemachtigd.

La signature des agents de l'administration communale ou du secrétaire communal doit être précédée de la mention de la délégation qu'ils ont reçue ».

25 juin 1971.

Boven de handtekening van de beambten van het gemeentebestuur en boven die van de gemeentesecretaris moet van de ontvangen machtiging melding worden gemaakt ».

25 juni 1971.

A. BAUDSON,
P. MEYERS,
J. PEDE.
